

Asia: VN/12625/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaivosteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lain kokonaisuudistus on tarpeen kumottavan lain uudistamiseksi. Kumottava ydinenergialaki on lukuisten muutosten kautta tullut osin epäjohdonmukaiseksi ja vaikealukaiseksi. Pääperiaatteet ydinenergian käytössä ja turvallisuusajattelussa ovat pysyneet kestävinä kumottavassa laissa mutta toisaalta päätöksenteon johdonmukaisuus sekä päällekkäisten rakenteiden purkaminen ovat tervetulleita.

Luonnoksessa heijastuu hyvin pragmaattinen näkökulma viedä päätökset sille tasolle, jossa on riittävä asiantuntemus. Samalla kuitenkin on onnistuneesti huomioitu Euratom-sopimuksen ja lukuisten muiden ydinalan kansainvälisten sopimusten muodostama, Suomea sitova kehys.

Lausuntomme keskittyy kaivoslain mukaiseen kaivostoimintaan eli kaivosmineraalien teknis-taloudellisen esiintymän louhintaan ja rikastamiseen. Luonnoksessa heijastuu hyvin käytännönläheinen näkemys nykypäivän kaivostoimintaan ja sen taloudellisiin edellytyksiin. Tätä täydentää käytännön ymmärrys Suomen kallioperän tarjoamista sangen niukoista taloudellisista uraanipitoisuuksista malmeissa. Asetetut raja-arvot noudattavat käytännössä hyviksi havaittuja turvallisia määriä, jotka huomioivat riittävällä tavalla turvallisuusnäkökohdat. Samalla luonnoksessa on pystytty säilyttämään riittävän selkeät periaatteet vailla liiallista geologista teorisointia. Myös valittu terminologia omalta osaltaan auttaa selkeyttämään kaivostoiminnan ja rikastuksen käsittelyä luonnoksen mukaisessa hyvin laajassa ydinenergialain kokonaisuudessa.

Työnjako ehdotetun uuden ydinenergialain ja säteilylain välillä vaikuttaa perustellulta.

Sivulla 23 viitataan aivan oikein kaivoslain yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan kaivostoiminnassa tulisi hyödyntää kaikki teknistaloudellisesti hyödynnettävissä olevat kaivosmineraalit. Tätä yleistä kaivostoiminnan periaatetta soisi noudatettavan myös muun lainsäädännön osalta, esimerkiksi kaivostoimintaa koskevassa verolainsäädännössä.

Talteenottolaitokselta edellytetään jatkossa erillistä vakuutta jätteiden käsittelyn varalle. 284 §:n perusteluissa viitataan muihin vakuuksiin, joita kaivostoiminnalta vaaditaan, ja jotka tulisi huomioida. Esitämme jatkovalmistelussa tämän vakuusvaatimuksen muuttamista siten, että muiden kaivostoiminnalta vaadittavien vakuuksien lisäksi vaaditaan uuden lain mukainen vakuus vain erityistapauksissa, joissa on todennäköistä, ettei olemassa olevilla vakuuksilla voida riittävästi varautua. Joka tapauksessa lainsäädännössä tulisi pyrkiä hallitumpaan vakuusajatteluun sektoroituneen sääntelyn sijaan.

Kaivoslakiin tehtävien muutosten osalta kannatamme kaivosluvan päätöstason siirtämisestä pois valtioneuvostosta.

Kaivoslakiin on tulossa muutoksia (lausuntoaika päättyi perjantaina 22.8.2025). Tältä osin saattaa olla tarpeen tehdä vielä tarkennuksia tässä esitysluonnoksessa olevien kaivoslakia koskevien muutosten osalta.

Suomela Pekka
Kaivosteollisuus ry